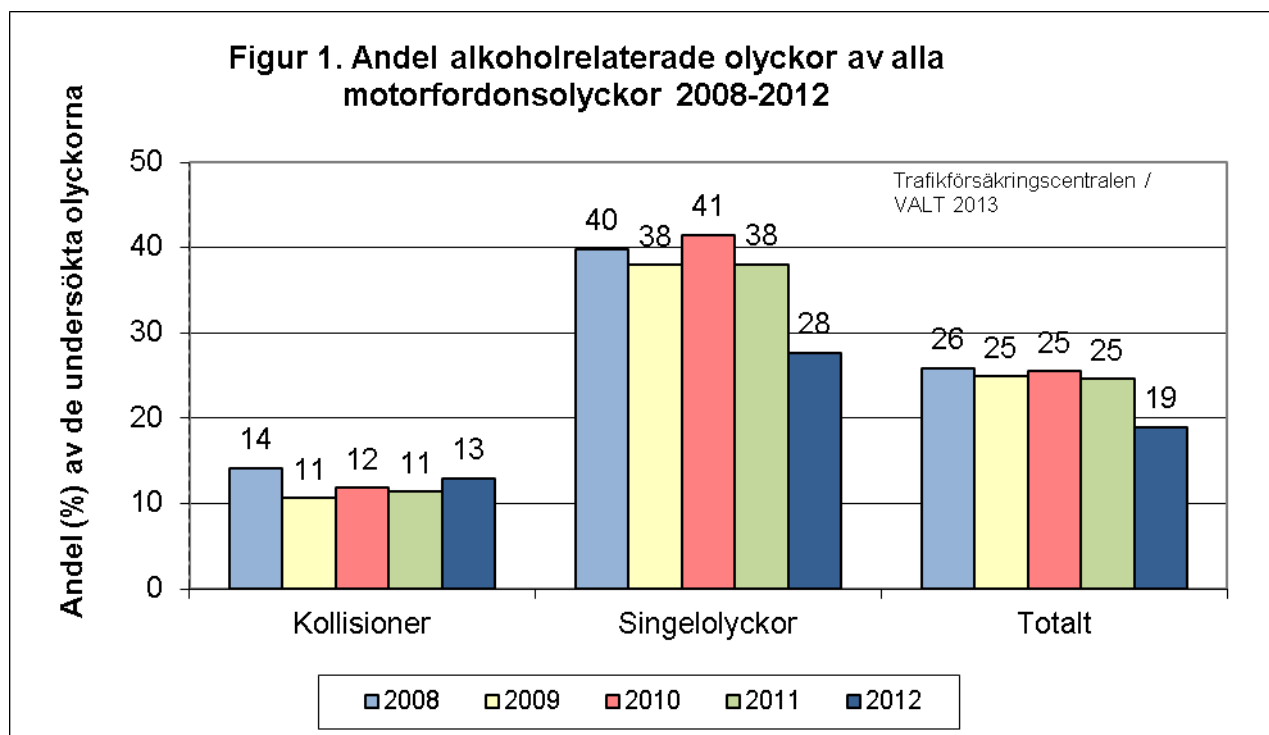

VALT – FÖRHANDSUPPGIFTER OM ALKOHOLRELATERADE OLYCKOR 2012 Olyckor som utretts av kommissionerna för undersökning av trafikolyckor

Material

Rapporten bygger på preliminära uppgifter om vägtrafikolyckor som kommissionerna för undersökning av trafikolyckor utredde 2012. Uppgifterna gäller vägtrafikolyckor med dödlig utgång där någon delaktig har haft minst 0,50 promille alkohol i blodet. Uppgifterna från 2012 har jämförts med de slutgiltiga olycksuppgifterna från fyra föregående år. Rapporten innehåller uppgifter om både motorfordonsolyckor och olyckor i lätt trafik.

Motorfordonsolyckor med dödlig utgång

År 2012 utredde undersökningskommissionerna för trafikolyckor sammanlagt 206 motorfordonsolyckor med dödlig utgång i vägtrafiken. I 39 av dessa (19 %) hade någon av de delaktiga förarna minst 0,5 promille alkohol i blodet (figur 1 och tabell 1). Detta betyder att både det absoluta antalet och den proportionella andelen alkoholrelaterade dödsolyckor av alla motorfordonsolyckor 2012 var de lägsta någonsin under undersökningskommissionernas historia.

Största delen av de alkoholrelaterade olyckorna brukar vara singelolyckor. Trots att antalet singelolyckor fortfarande var större än antalet kollisioner 2012, berodde minskningen av antalet alkoholrelaterade olyckor på att antalet singelolyckor minskade markant (tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Motorfordonsolyckor med dödlig utgång där någon förare var påverkad av alkohol samt fördelning av alkoholrelaterade olyckor 2008–2012.

Alkoholrelaterade olyckor	2008		2009		2010		2011		2012		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kollisioner	20	30	12	21	13	25	15	27	16	41	76	28
Singelolyckor	47	70	44	79	39	75	41	73	23	59	194	72
Totalt	67	100	56	100	52	100	56	100	39	100	270	100

VALT – FÖRHANDSUPPGIFTER OM ALKOHOLRELATERADE OLYCKOR ÅR 2012
Olyckor som undersökningskommissionerna utredde

Alkoholpåverkan och tidigare rattfylleridomar hos förare

Ett typiskt drag i alkoholrelaterade dödsolyckor är att fordonsföraren är kraftigt alkoholpåverkad. År 2012 hade 77 procent av rattfylleristerna över gränsen för grovt rattfylleri, dvs. över 1,2 promille alkohol i blodet. Av de alkoholpåverkade förarna har 40 procent dömts tidigare för rattfylleri (kända fall vid tidpunkten för föreliggande rapport) och många av dem storkonsumerar alkohol dagligen. Antalet delaktiga förare med under 0,5 promille alkohol i blodet var enligt de preliminära uppgifterna tre (2011: noll).

Tabell 2. Alkohol i blodet 2008-2012 i motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Alkohol i blodet, promille	2008		2009		2010		2011		2012		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0.50-1.19	14	21	6	11	11	21	10	18	9	23	50	19
1.20-1.99	28	42	30	54	19	37	27	48	17	44	121	45
2.00 ja yli	25	37	20	36	22	42	19	34	13	33	99	37
Totalt	67	100	56	100	52	100	56	100	39	100	270	100

År 2012 inträffade inga olyckor där bägge parterna var alkoholpåverkade.

Narkotika- eller läkemedelspåverkan bland förare

Hos fyra alkoholpåverkade förare fattade man även misstanke om narkotika- eller läkemedelspåverkan. Dessutom var tio förare föremål för misstanke om narkotikapåverkan (inget eller under 0,5 promille alkohol i blodet). Sammanlagt misstänktes alltså 14 förare för att ha kört under narkotika- eller läkemedelspåverkan (2011: 12 förare). Tillräcklig information om vilka läkemedel som påverkar förarens körförmåga fanns inte tillgänglig när föreliggande rapport sammanställdes. År 2011 körde 23 förare (6 % av samtliga förare) under läkemedelspåverkan när olyckan inträffade.

Förarens ålder

Den relativa andelen unga förare i alkoholrelaterade dödsolyckor har de senaste åren varit stor. År 2012 ökade andelen förare i åldern över 40 år i dessa olyckor (tabell 3).

Tabell 3. Rattfylleristers ålder 2008-2012 i motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Förarens ålder	2008		2009		2010		2011		2012		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
20 år eller yngre	12	18	13	23	9	17	10	18	4	10	48	18
21-25 år	11	16	10	18	8	15	13	23	7	18	49	18
26-40 år	24	36	18	32	12	23	17	30	8	21	79	29
41-60 år	19	28	12	21	20	38	12	21	16	41	79	29
61 år eller äldre	1	1	3	5	3	6	5	9	4	10	16	6
Totalt	67	100	56	100	52	100	57	100	39	100	271	100

Förarens fordon

Största delen av de alkoholpåverkade förarna (82 %) körde en personbil när dödsolyckan inträffade (tabell 4). År 2012 var inga alkoholpåverkade förare av tunga fordon delaktiga i dödsolyckor, precis som året innan.

Tabell 4. Rattfylleristers fordon 2008-2012 i motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Förarens fordon	2008		2009		2010		2011		2012		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Personbilar	49	73	44	79	41	79	47	82	32	82	213	79
Skåpbilar	3	4	1	2	2	4	3	5	1	3	10	4
Tunga fordon	0	0	1	1.8	1	2	0	0	0	0	2	1
Motorcyklar	7	10	6	11	1	2	3	5	2	5	19	7
Mopeder	4	6	1	2	3	6	0	0	1	3	9	3
Andra	4	6	3	5	4	8	4	7	3	8	18	7
Totalt	67	100	56	100	52	100	57	100	39	100	271	100

* År 2012 bestod gruppen "Andra" av två terränghjulringar och en snöskoter. År 2011 bestod "Andra" av tre terränghjulringar och en traktor, 2011 tre terränghjulringar och en traktor och 2009 endast terränghjulringar.

Olyckstidpunkt

Alkoholrelaterade dödsolyckor inträffar företrädesvis under sommarhalvåret (april–september), veckoslut och nattetid. Däremot inträffar en större del av kollisioner som orsakas av rattfyllerister under vinterhalvåret, jämfört med antalet singelolyckor. I likhet med tidigare år inträffade största delen av de alkoholrelaterade olyckorna 2012 (74 %) under sommarhalvåret (tabell 5) och 56 procent av dem mellan fredag och söndag.

Tabell 5. Årstid 2012 i alkoholrelaterade motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Månader	Kollisioner		Singelolyckor		Totalt	
	N	%	N	%	N	%
Sommarhalvår (april–sept.)	10	63	19	83	29	74
Vinterhalvår (oktober–mars)	6	38	4	17	10	26
Totalt	16	100	23	100	39	100

Olycksplats

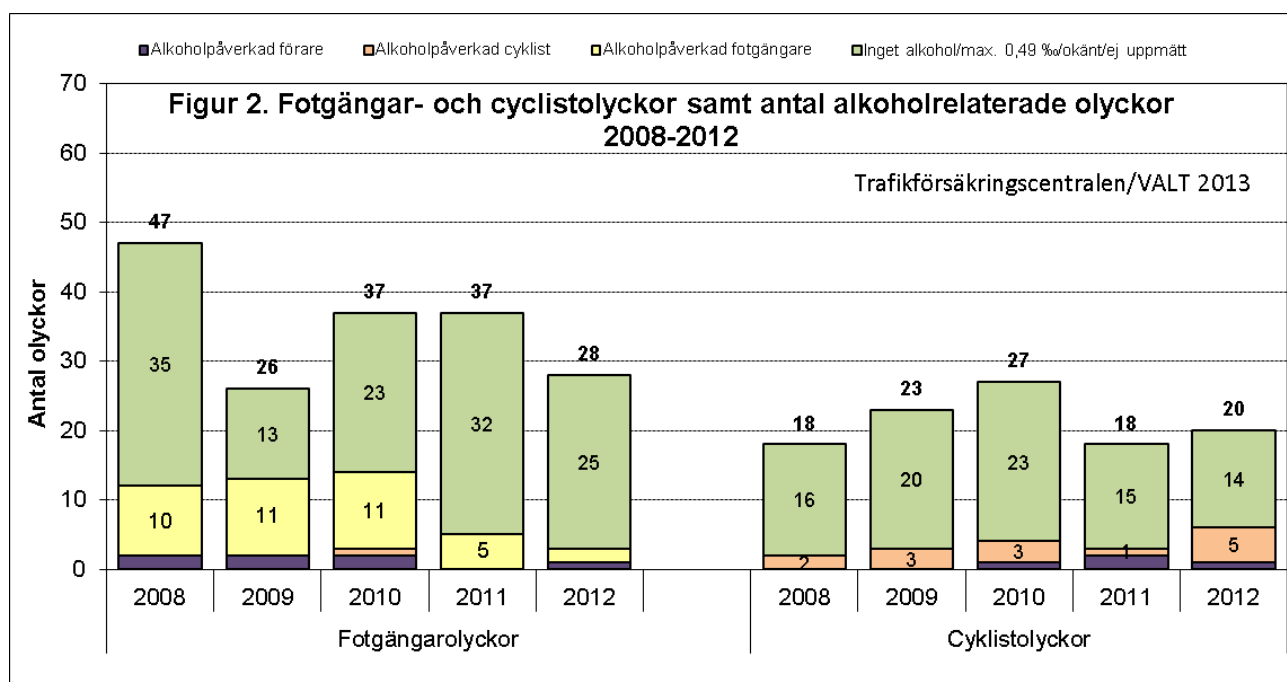
Alkoholrelaterade dödsolyckor inträffade oftast på vägar av lägre vägklass än riksväg. År 2012 inträffade likväl endast 59 procent av de alkoholrelaterade olyckorna på dessa vägar, mot tidigare 70 procent. (Tabell 6.)

Tabell 6. Vägslag och olyckstyp 2012 i alkoholrelaterade motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Olyckstyp	Riksväg		Annan landsväg		Gata		Enskild väg		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Samma körriktning	0	0	0	0	1	20	0	0	1	3
Motsatta körriktningar	11	69	3	20	0	0	0	0	14	36
Korsande körriktningar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avkörningar	5	31	11	73	3	60	2	67	21	54
Andra	0	0	1	7	1	20	1	33	3	8
Totalt	16	100	15	100	5	100	3	100	39	100

Alkoholrelaterade dödsolyckor i lätt trafik

År 2012 utredde undersökningskommissionerna sammanlagt 28 olyckor med dödlig utgång för fotgängare och 20 för cyklister. I åtta av dessa (17 %) var någon av de delaktiga under alkoholpåverkan, dvs. två förare av motorfordon, två fotgängare och fem cyklister. I en av olyckorna med fotgängare var bägge parterna alkoholpåverkade. Dessutom var en av cyklistolyckorna under alkoholpåverkan en singelolycka. Undantagsvis var antalet dödsfall under alkoholpåverkan bland cyklister större än bland fotgängare, bland vilka antalet alkoholrelaterade dödsolyckor i trafiken var exceptionellt litet.

Invalidisering

Tabell 7. Invalidisering genom alkoholrelaterade olyckor 2012.

Invaliditetsgrad	Döda	Invalidiserade	Ej invalidiserade	Totalt
Alkoholpåverkad förare av motorfordon				
Medpassagerare i rattfyllerists fordon	37	13	5	55
I motpartens fordon (nykter förare)	4	4	9	17
Fotgängare	1	0	0	1
Cyklist	1	1	0	2
Totalt	43	18	14	75
Fördelning av invaliditetsgrad, %	57	24	19	100
Alkoholpåverkad delaktig i lätt trafik				
Cyklist	5	0	0	5
Fotgängare	2	0	0	2
I motorfordon (nykter förare)	0	0	9	9
Totalt	7	0	9	16
Fördelning av invaliditetsgrad, %	44	0	56	100
I alla olyckor sammanlagt	49*	18	23	90*
Fördelning av invaliditetsgrad, %	54	20	26	100

* I siffran ingår en fotgängarolycka där bägge parterna var alkoholpåverkade. Detta har beaktats i totalantalet.

I **motorfordonsolyckor** där någon av förarna har varit under alkoholpåverkan är den förolyckade oftast den alkoholpåverkade personen själv eller en medpassagerare. Även 2012 dog 41 personer i alkoholrelaterade olyckor och av dem var 37 (90 %) medpassagerare i en bil med alkoholpåverkad förare (tabell 7). I 83 procent av olyckorna förolyckades den alkoholpåverkade föraren själv. I fordon som var motpart i kollisioner dog fyra personer, invalidiserades fyra och sju personer klarade sig oskadda.

I **olyckor i lätt trafik** förolyckades fem cyklister och två fotgängare som var under alkoholpåverkan. I en av fotgängarolyckorna var även motorfordonsföraren under alkoholpåverkan. Dessutom dog en cyklist i en kollision med ett motorfordon där föraren var alkoholpåverkad.

Definitioner:

Delaktig: en väganvändare som är delaktig i en olycka (motorfordonsförare [eller motorfordon], cyklist eller fotgängare)

Alkoholrelaterad olycka: trafikolycka med dödlig utgång där någon delaktig har haft minst 0,50 promille alkohol i blodet

Motpart: delaktig som råkat ut för en kollision med en alkoholpåverkad förare

Olycka i lätt trafik: kollision i vägtrafiken med dödlig utgång för fotgängare eller cyklist, eller singelolycka med dödlig utgång för cyklist

Motorfordonsolycka: kollision eller singelolycka med dödlig utgång där medpassagerare i motorfordonet förolyckas

Ytterligare information:

Trafikförsäkringscentralen www.lvk.fi

Försäkringsbolagens trafiksäkerhetskommitté (VALT)

Bulevarden 28, 00120 Helsingfors

Trafiksäkerhetsforskare Arja Holopainen

arja.holopainen@vakuutuskeskus.fi

tfn +358404504 531

Ledare för undersökning av trafikolyckor Kalle Parkkari

kalle.parkkari@vakuutuskeskus.fi

tfn +358404504627

Informationschef Veikko T. Valkonen

veikko.valkonen@vakuutuskeskus.fi

tfn +358500435 055